

ירושלים בין אוטונומיה להטרונמיה

ביום רביעי, בשבוע הבא עתידים אנו לחגוג את יום ירושלים. לכן ראיתי לנכון להנושא שלנו יעסוק במשמעותו של יום זה. מה משמעותו של יום זה או של שמחה זאת? אמר דוד המלך "ירושלים הבנויה, כעיר שחברה לה יחדיו" (בתהלים פרק קכב) אמר על כך ר' יהושע בן לוי - עיר שעושה כל ישראל חברים" (ירושלמי חגיגה, ב' ו'). מהו איפה סגולתה המיוחדת של העיר הזו, העושה את ישראל "חברים"? אגב, ביחס לאהבת הריע התורה כותבת "ואהבת לרעך כמוך". "כמוך" משמעותו שווה לך אבל לא דומה לך. תדע לקבל אותו כמוך למרום ששונה ממך. תדע להעריך אותו על אף שאינו מהסקטור שלך. מתוך כך נראה לפרש את המילה "חברים" באותה משמעות של "כמוך". אמור מעתה עיר "שעושה את כל ישראל לחברים". קיומה של ירושלים הופך את ישראל למצב של "חברים". ללא כל היררכיה. עם זאת, עולה השאלה האם קיומה של העיר ירושלים היא נגזרת ממצאיות "כל ישראל חברים" או מציאות "כל ישראל חברים היא נגזרת מקיום העיר ירושלים? בקיצור מה קדם למה? ברצוני להציע תשובה לשאלה זאת. כאשר העם היהודי נמצא בגלות ירושלים הופכת לישות אוטונומית, קיומה אינו תלוי קיומו של העם היהודי. ירושלים מצליח לחבר את כל חלקי העם בכל מקום בעולם ולאורך כל ההיסטוריה יהודית בגלות. ירושלים בכוח אישיותה מצליחה להפוך למקור השראה לאידיאה ולקסם בעיני העולם היהודי בכל חור בעולם. זוכר אני היטב, כיהודי שנולד בגלות אתיופיה את הכיסופים העילאיים לציון. לעומת זאת כאשר העם היהודי שוכן בירושלים, ירושלים הופכת להטרונמית קיומה תלוי במציאות של "כל ישראל חברים". אמור מעתה, ירושלים עיר שחברה לה יחדיו היא תוצאה מכח "כל ישראל חברים".

הספור כדלקמן יכול להסביר את זאת: היה היו שני אחים שאהבו איש את רעהו וקיבלו בירושה מאביהם חלקת אדמה. האח האחד היה נשוי ומטופל בילדים ואילו האח השני רווק. כך חיו ועיבדו איש את חלקת שדהו משך השנה. והנה הגיעה שעת הקציר והם קוצרים את השיבולים במשך היום ובליילה ישנים בשדה מעמל היום כמנהג הימים ההם. ובליילה באות המחשבות לאח הרווק. - אחי נשוי ויש לו ילדים, הוצאותיו מרובות משלי. ודאי הוא צריך אלומות שיבולים יותר ממני, אקום ואעביר אליו בשקט בלי שירגיש אלומות שיבולים וכך יוכל להתפרנס בכבוד. קם בליילה האח הרווק והעביר עשר אלומות שיבולים אל ערמת האלומות של אחיו וחזר לישון. עוד באותו לילה נדדה שנתו של האח הנשוי - אחי עדיין רווק, לא זכה כמוני להקים משפחה. ודאי צורך לו בכסף רב, מי יודע אם יספיקו לו האלומות לדאוג לצרכי חתונה ובית. מי אם לא אני אחיו, היכול לעזור לו. קם האח הנשוי והעביר בשקט בשקט עשר אלומות שיבולים לערמת האלומות של אחיו הרווק. למחרת בבוקר התפלא כל אחד מן האחים לראות שלא חסרה בערמת האלומות שלו אף אלומת שיבולים. כך נהגו האחים למחרת ואילו בליילה השלישי נפגשו שני האחים בחצי הלילה באמצע הדרך, עם אלומות השיבולים שרצו להעביר איש אל אחיו. ומספרים כי במקום בו נפגשו שני האחים קמה העיר ירושלים.

לכן כאשר הסיבה לקיומה של ירושלים, שהיא "כל ישראל חברים" דועך חוסנה של ירושלים נחלש עד, ח"ו, לחורבן. ברוח דברים הללו נשאלה עתה, איפה נמצאת ירושלים? התשובה במקום שיש סולידריות בין אדם לזולתו. אומר האהוב לאהובתו או היא אומרת לו(על פי המדרש) כשאהבתנו הייתה עזה יכולנו לשכב יחד על חודה של חרב, לא היה לנו צר משום שהייתה אהבה ביננו עכשיו כשפסקה או נחלשה אהבתנו ארמון גדול אינו מספיק לנו. אני שמח שבקהילתנו קדושי ישראל בקרית גת, עם כל השוני ברקע האנשים הפוקדים את בית הכנסת ישנה תחושה שלכולם יש מקום. כל ישראל חברים.

שבת שלום

שרון שלום
רב קהילת קדושי ישראל